

УНІВЕРСАЛІЗМ ТВОРЧОЇ ПОСТАТІ ЄВГЕНІЇ МАРЧУК

Романюк І. А.

*кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри інтерпретології та аналізу музики
Харківський національний університет мистецтв
імені І. П. Котляревського
м. Харків, Україна*

Музична культура України ХХІ століття привертає дослідницький інтерес з огляду на багатство тенденцій її розвитку. Чималу роль у даному контексті відіграють митці молодшої генерації як представники національного культуротворчого процесу, творча діяльність яких означена розмаїттям пошуків і втілень.

У рамках даної наукової розвідки розглянемо творчість Євгенії Сергіївни Марчук (нар. 1979) – представниці української професійної композиторської школи сьогодення. Спираючись на існуючі джерела (більшою мірою, публіцистичного типу) і власні спостереження, спробуємо окреслити основні іпостасі творчої постаті Євгенії Марчук.

Євгенія Марчук – лауреат всеукраїнських та міжнародних композиторських конкурсів, випускниця Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського (2005, клас композиції Ю. Алжнева, В. Мужчиля), член Національної спілки композиторів України (2011). Оригінальна композиторська творчість Євгенії Марчук постає органічною складовою сучасного культурно-мистецького процесу України. Твори композиторки входять до репертуару

провідних виконавців та творчих колективів, звучать на статусних міжнародних музичних фестивалях (серед яких «Kyiv Music Fest» «Київ Мюзик Фест», «Музичні Прем'єри сезону») та ін.

Композиторка має досвід роботи у різних жанрах академічної та популярної музики та є автором симфонічних, камерно-інструментальних, камерно-вокальних творів, моноопери «Марія Магдалина» (2016), дитячої опери «У пошуках Королеви» (2019). Зокрема, дитяча опера Євгенії Марчук характеризується синтезом

різних стилістичних принципів у смисловій цілісності. Мається на увазі опора на усталені національні традиції у поєднанні з новітніми європейськими тенденціями розвитку музично-театрального мистецтва. Звідси, вбачається спадкоємність із оперною творчістю фундатора української професійної композиторської школи Миколи Лисенка, який поєднав досягнення тогочасної західноєвропейської опери з надбанням традицій народного театру тощо.

Ряд фортепіанних творів для юнацтва композиторки, що користуються попитом у навчально-педагогічній діяльності, збагачуючи сучасний навчальний репертуар для піаністів-початківців, видані видавництвом «Музична школа» (Київ, 2018).

Прикладом актуалізації інтересу митців сьогодення до вершинного явища давнього професійного українського церковно-співочого мистецтва – православної монодії – є «Молитва Богородиці» (2022) Євгенії Марчук. Ми нині но-новому відкриваємо маловідомі нам пам'ятки національної культури, що сягають корінням, без перебільшення, углиб тисячоліть. Одним із них є галицький (або галицько-волинський) напів, приналежний до вітчизняної богослужбової традиції монодичного (унісонного) співу XI–XVI століть. В інтерпретації одного з найяскравіших явищ української гимнографії настановою Євгенії Марчук слугувала ідея ревіталізації кореневих традицій духовного співу, генеза якого походить із доби Київської Русі, на сучасному етапі його буття. Так, у перехресних зв'язках із композиторською практикою, православна монодія представляє духовно-канонічний тип культури. Відповідальність опрацювання богослужбового першоджерела «Достойно єсть» композиторкою зумовлена, передусім тим, тим, що літургійний спів сам по собі є «богословієм у звуці», втіленням досвіду Богоспівкування.

Тож у цілому творчий доробок Євгенії Марчук вирізняється оригінальним типом авторського мислення, пов'язаним із зверненням до коренів національної музичної традиції та її авторського переосмислення на новому витку розвитку музичної культури у третьому тисячолітті.

Євгенія Марчук вдало поєднує композиторський фах із виконавською діяльністю (як концертує піаністка, органістка та керівник колективу «ARTterra») та педагогічною роботою (як викладач Черкаського музичного фахового коледжу імені С. Гулака-Артемовського).

Окремою складовою творчої постаті Євгенії Сергіївни постає активна культуртрегерська діяльність, втілена у ряді креативних і успішно реалізованих авторських творчо-мистецьких проєктів, що здобули широке визнання.

Так, Євгенія Марчук є натхненником, організатором та арт-директоркою щорічного міжнародного музичного фестивалю академічної музики «Музичні імпрези України» (започаткований у 2016 році у Черкасах), концепція якого базується на популяризації та розвитку академічної, фольклорної, театральної творчості серед молоді, а також включає освітнянські програми. Вагомою складовою Фестивалю є реалізований у його межах щорічний Міжнародний *internet*-конкурс композиторів-початківців «*Junior Impreza*», що успішно стартував із 2017 року. Фестиваль «Музичні імпрези України» з моменту започаткування до тепер неухильно набирає обертів, засвідчуючи, що такі потужні мистецькі проекти спрямовані на розвиток музичної культури у сучасних соціокультурних умовах.

Із 2018 року Євгенія Сергіївна очолила громадську організацію «ІмпрезаТерра» (Черкаси), плоди успішної діяльності котрої розкриваються нині вповні. Після подій лютого 2022 року Є. Марчук організувала і втілила в життя ряд реабілітаційних концертів для поранених військових, вимушених переселенців у рамках фестивалю «Музичні імпрези України». Як наслідок – з ініціативи композиторки започатковано масштабний культурно-мистецький проект «Український спротив», концепція якого заснована на підтримці національної культури в умовах реалій сьогодення. Під егідою даного проекту у різних містах України відбулись концерти творів сучасних композиторів за участю провідних виконавців, концерти-лекції, музично-терапевтичні заходи (із долученням фахівців з надання духовної та психологічної підтримки тощо).

У 2023 році стартує новий проект «Сила музики», інспірований Євгенією Марчук, місія якого пов'язана з психологічною підтримкою цивільних та військових, які постраждали під час воєнних дій (арт-терапевтичне спрямування). Організований проект громадською організацією «ІмпрезаТерра» у співпраці з Найджелом Осборном / *Nigel Osborne* – професором Единбурзького університету (*University of Edinburgh*), композитором, нейромузикологом із Великої Британії. Євгенія Марчук запросила Найджела Осбрана – розробника авторської методики арттерапії – до Черкас, де її зусиллями влітку 2023 року було зорганізовано і проведено серію мистецьких зустрічей у лікарнях для поранених військових. На 2024 рік заплановані і вже втілюються нові мистецькі проекти.

Підсумовуючи зазначимо, що творча діяльність Євгенії Марчук в органічному поєднанні композиторської, виконавської, педагогічної та культуртрегерської складових, є виразним прикладом мистецтва *універсального типу*.

Розмірковуючи над феноменом щедро обдарованої й непересічної творчої постаті Євгенії Марчук, маємо визнати, що зусиллями таких самовідданих митців у ХХІ столітті торується шлях розвитку музичної культури України на засадах збереження національної культурної ідентичності і духовних цінностей.

ВИКЛАДАННЯ ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Салєба Л. В.

*кандидат технічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри хімічних технологій, експертизи
та безпеки харчової продукції
Херсонський національний технічний університет
м. Хмельницький, Україна*

Організація освітнього процесу сьогодні в Україні є складним викликом для адміністрації та викладачів закладів вищої освіти, особливо для тих, які переміщені з тимчасово окупованих територій або територій, що знаходяться на лінії зіткнення. Для того, щоб освітній процес був максимально безпечним і комфортним для всіх учасників, він відбувається у форматі онлайн або у змішаному форматі. Можна відмітити такі переваги дистанційного навчання як: гнучкість в управлінні своїм часом та навчанням; доступність – можливість навчатися з будь-якого місця; використання сучасних технологій і методів навчання. Однак, при цьому загострюються і проблеми: в умовах воєнного стану не всі студенти і викладачі можуть мати стабільний доступ до Інтернету та високоякісні технічні засоби; синхронізацію навчання ускладнює те, що студенти можуть знаходитися в різних часових зонах або в різних географічних областях і головне, на мою думку, відсутність фізичного контакту може призвести до втрати міжособистого спілкування та взаємодії, що може впливати на соціальний аспект навчання. При викладанні хімічних дисциплін в таких умовах найкращих результатів можна досягти, якщо частину матеріалу опрацьовувати в синхронному режимі. Важливим при цьому є виконання лабораторних робіт, оскільки експериментальна діяльність є провідною у надбанні професійних навичок та результатів навчання. Викладачі дисциплін, що мають лабораторну складову, знаходяться у постійному пошуку оптимальних шляхів підвищення